

vestingbouwkunde te laten onderwijzen, waarin hij ook spoedig vorderingen maakte, zonder juist in de lagere rangen, die hij bekleedde, de oplettendheid tot zich te trekken.

Maar de toenmalige tijden hadden veel overeenkomst met onze woelige dagen; de nood des vaderlands vereischte dappere mannen niet alléén, maar ook buitengewonen moed en beleid, waarbij zoo dikwijls de officieren van mindere rangen, geheel aan zich zelve en aan hunne geringe middelen overgelaten zijnde, zeer vroeg leerden, *op zich zelve te staan*, en door vindinggeest onwrikbare volharding, en dapperheid zich hunnen eigenen weg te banen. De roemrijke voorbeelden der vorsten van NASSAU, de schitterende daden der *Watergeuzen*, de heldenbedrijven van den moedigen ossenkooper HERMAN DE RUITER en van den onversaagden SEBASTIAAN DE LANGE, en zoo vele andere blijken van heldenmoed en vaderlandsche deugden ontvlamden toen aller harten. De grootsche bedrijven van HERMAN DE RUITER op Loevestein in 't jaar 1570, en van REINIER KLAASZON, den Zeeuwschen onder-admiraal, in den scheepsstrijd bij Kaap St. Vincent in 't jaar 1606, zijn over bekend, en door onze puikdichters bezongen (1); maar eer en roem worde ook aan elk ten deele, die het verdient. *Reinier Klaaszoon* was wel de *1ste admiraal*, die het groote voorbeeld van heldhaftige zelfopoffering gaf: doch reeds vroeger had de kapitein SEBASTIAAN DE LANGE, in den scheepsstrijd tegen den hertog de Medina-Celi, in 't jaar 1572, een luisterrijk voorbeeld gegeven, om nimmer voor de meerderheid der vijanden te bezwijken, daar hij, door vier schepen te gelijk aan boord geklampt zijnde, na de hardnekkigste tegenweer, in 't oogenblik van overmeesterd te worden, de lont in het buskruid stak, en dus, te gelijk met den overgesprongen vijand, in de lucht vloog. (2)

Zulke schitterende voorbeelden wekken, vooral in benarde tijden, tot navolging op, en weldra werd ook de moed en het beleid van *Jan van den Kornput* op gelijke wijze beproefd, daar hij - niet slechts van vijanden, maar ook van verraders omringd zijnde - toonde, wat men van een vaderlandslievend hart en van eenen man van onwrikbre vastheid en moed kan verwachten: In die noodlottige tijden van verraad, waar - zonder van MAARTEN SCHENK of van vele regenten der steden te spreken, - zelfs de schoonbroeder van *Willem I*, de graaf van den Berg, eene verraderlijke en hoogst onwaard'ge rol speelde, werd onze *Kornput*, als kapitein van eene kompagnie binnen Groningen geplaatst, toen de beruchte graaf van *Rennenberg*, een der medeteekenaren der Unie van Utrecht, (1579) de stad Groningen tot de zijde der algemeene staten had overgebracht, maar ook weldra de gevaarlijkste ontwerpen tegen de welvaart van Nederland koesterde. KORNPUT had ook niet zoodra volle zekerheid van het verraderlijke doel des graven van *Ren-*

nenberg, om Groningen voor den Koning van Spanje te vermeesteren, en van de groote meerderheid der Spaansch gezinden, of hij waarschuwde den burgemeester en de wethouders van Groningen, en bood zich vrijwillig aan tot den gevaarlijken post, om *Rennenberg* zelf gevangen te nemen. Maar hij vond niets dan doove ooren. Zij verklaarden of gaven voor, als ver de sterksten in getal, niets te vreezen, en *slechts één* opregt staatsgezinde van *Rennebergs* raden, *Poplee Ufkens*, volgde *Korputs* waarschuwing, en verliet nog vóór hem de stad.

C. F. H.

(Het vervolg in een volgend nummer.)

Uerscheidenheden.

Vervaardiging van het KNAL-KWIKZILVER van HOWARD (volgens GAY-LUSAC en LEBIG, Cyanate de mercure genoemd); het bij de Nederlandsche Artillerie in gebruik zijnde slagkruid.

Daar wij, in eene noot, iets omtrent dit slagkruid gezegd hebben, is het welligt niet ondienstig, de vervaardiging van dit kruid op te geven - welke wijze van vervaardiging eerst op het laatst van 1829, op aanrading van den Heere Kolonel LIST, is aangenomen - als voordeeler en, voor de bereiding der slagpijjes, minder gevaarlijk bevonden; daardoor is de vroegere wijze van vervaardiging, welke aan eenige onzer artillerie officieren is medegedeeld geworden, komen te vervallen. De hieronder volgende voorschriften zijn even gemakkelijk als min gevaarlijk in de uitvoering.

Men doet in eene sterke groote glazen kolf, ééne Nederl. once zuiver kwikzilver, hetwelk met zorg moet gedistilleerd zijn; hierbij voegt men negen oncen salpeterzuur (*acide nitrique*) van 42° (*aréom. de Beaumé*), vermengt met één wigje waterstof-zoutzuur (*acide hydrochlorique*). Dit zamenmengsel wordt met de kolf of matras, op een zandbad (*bain marie*) langzaam opklimmende verwarmd - zoodanig, dat de oplossing van het kwikzilver alleen door verwarming en zonder koking kan plaats grijpen. Zoodra de heldere kleur van het vocht de geheele oplossing aanduidt, neemt men de kolf uit het zandbad en laat dezelve 24 uren bekoelen. Vervolgens herplaatst men de kolf in het zandbad, om dezelve nogmaals langzaam te verwarmen. Is nu het vocht laauw warm geworden, dan voegt men hierbij zes oncen wijngeest (*alcool*) van 32° (*aréom. de Cartier*). Dit geheele mengsel wordt daarop, in het verwarmde zandbad, langzaam tot koking gebragt, de kolf gedurig schuddende. Drie à vier minuten laat men de oplossing koken, waarna men de kolf uit het zandbad neemt, om dezelve te laten bekoelen. Hierbij vormt zich op den bodem der kolf een wit bezinksel (*précipité*), hetwelk het knalkruid is. Om dit zuiver te verkrijgen, zoo wordt het vocht voorzigtig afgegoten, en de vaste stof, herhaalde malen met gedistilleerd water op een *filtrum* gewasschen en in de schaduw, tusschen vloeipapier, gedroogd.

Wanneer de bewerking met zorg is geschied, dan verkrijgt men hierdoor ééne once kwikzilver, als eene zuivere enigzins geelachtige poeder, zonder vermenging van verlevendigde kwik. De vorige in gebruik zijnde wijze van vervaardiging had het nadeel, dat men groote kristallen, meest altijd met levendige kwik vermengd, verkreeg, welke vóór de vulling der hoedjes, vooraf fijn moesten gewreven worden, hetgeen eene gevaarlijke bewerking is.

Bij de vulling der hoedjes, gebruikt men slagkruid met gewoon meelkruid vermengd, in gelijke hoeveelheid, en met gomwater aangevochtigd.

(1) *Helmerts*, de Hollandsche Natie III. Zang bl. 78-81. *Loots*, *Tollens* e. a.

(2) *Neêrlands heldendaden* ter zoo I deel bl. 114. *Wagenaar* noemt hem niet eens!